

**ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗДАЧІ ЕКЗАМЕНУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНІ ЗАСАДИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ
ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ»**

Тема 1. Діалектика публічних та приватних засад у правовому регулюванні.

Публічне і приватне право: історичні витоки. Розуміння та прояви публічного та приватного регулювання в різні історичні періоди. Поділ права на приватне і публічне в сучасній західній правовій традиції.

Основні критерії розмежування публічного і приватного права: інтереси, на задоволення яких спрямовані норми; суб'єкти правовідносин; пріоритетні методи регулювання; основоположні правові засади; форми і способи регулювання.

Сучасні тенденції взаємопроникнення публічних і приватних засад в систему галузей національного права. Публічний та приватний аспект еколого-правового регулювання.

Тема 2. Інститут права використання природних ресурсів: становлення, розвиток, новелізація законодавчого регулювання.

Становлення права природокористування як інституту екологічного права. Традиційні підходи до розуміння права природокористування: як інституту, як суб'єктивного права, як правовідносин.

Законодавче регулювання права природокористування. Види права природокористування. Особливості права користування різними видами природних ресурсів. Особливості законодавчих конструкцій регулювання експлуатації корисних властивостей природних ресурсів : «користування» чи «використання».

Права на природні ресурси: суть та види. Співвідношення категорій «право природокористування» та «право використання природних ресурсів».

Право природокористування: галузь – інститут – галузь: трансформація від радянського до сучасного часу.

Тема 3. Публічна природа еколого-правових обмежень у відносинах використання природних ресурсів.

Імперативний характер правового регулювання відносин використання природних ресурсів: підстави, прояви, форми. Необхідність застосування імперативних регуляторів.

Еколого-правові обмеження: поняття, суть, особливості.

Аналіз основних проявів еколого-правових обмежень у відносинах використання природних ресурсів. Еколого-правові зобов'язання суб'єктів-природокористувачів. Особливості їх прояву в різних видах природокористування.

Дозвільний порядок надання природних ресурсів у користування. Квотування та лімітування використання природних ресурсів. Стандартизація, нормування та сертифікація у відносинах використання природних ресурсів.

Тема 4. Дозвільний режим спеціального природокористування: суть, особливості.

Поняття дозвільної системи: законодавчі та доктринальні підходи. Адміністративно-правова природа дозвільної системи. Дозвільна функція управління в сфері раціонального використання і охорони природних ресурсів. Законодавче регулювання надання дозволів на право використання природних ресурсів.

Теоретичні підвалини функціонування дозвільної системи у сфері використання природних ресурсів. Принципи дозвільної системи у сфері використання природних ресурсів. Поняття та

особливості дозвільної системи у сфері використання природних ресурсів. Функції дозвільної системи у сфері використання природних ресурсів.

Суть та розуміння понять «адміністративна процедура», «адміністративний процес», «адміністративне провадження», «дозвільна процедура», «дозвільне провадження». Місце дозвільних процедур у системі адміністративних процедур. Поняття і особливості дозвільних процедур щодо використання природних ресурсів. Організаційно-правовий порядок реалізації дозвільних процедур.

Тема 5. Система документів дозвільного характеру у відносинах використання природних ресурсів.

Поняття «дозвіл», «ліцензія», «документ дозвільного характеру». Дозволи як адміністративні акти: основні характеристики. Природоресурсні дозволи: поняття, особливості. Роль дозволів у відносинах використання природних ресурсів.

Система природоресурсних дозволів. Документи дозвільного характеру у відносинах надрокористування. Документи дозвільного характеру у відносинах водокористування. Документи дозвільного характеру у відносинах лісокористування та використання об'єктів рослинного світу. Документи дозвільного характеру у відносинах використання об'єктів тваринного світу та водних біоресурсів. Документи дозвільного характеру у відносинах використання природних ресурсів на особливо охоронюваних територіях екомережі, природно-заповідного фонду.

Вимоги до змісту і структури природоресурсних дозволів. Обов'язкові реквізити природоресурсних дозволів.

Тема 6. Особливості договорів як приватно-правової форми регулювання використання природних ресурсів.

Договір як універсальна форма регулювання суспільних відносин. Різноманітність підходів до розуміння договору. Роль і цінність договірної регулювання в системі приватного і публічного права.

Генеза правового закріплення договірної регулювання екологічних відносин. Соціальна цінність і переваги договірної регулювання екологічних відносин. Особливості договорів, що опосередковують екологічні відносини. Їх співвідношення з іншими галузевими договірними формами. Функції договорів, що опосередковують екологічні правовідносини.

Загальна характеристика договорів використання природних ресурсів: поняття, особливості, види.

Тема 7. Основні види договірних конструкцій у відносинах використання природних ресурсів.

Види договірних форм регулювання відносин користування надрами. Угоди про розподіл продукції: поняття, предмет, сторони, строк дії, істотні умови, порядок укладення та виконання, основні проблемні моменти. Інші види договірної регулювання надрокористування.

Довгострокове тимчасове користування лісами в системі прав на ліси. Особливості договірної регулювання користування лісами. Договір довгострокового тимчасового користування лісами: предмет договору, строк договору, мета договірної зобов'язання, ціна, сторони, зміст, типові порушення договору та механізми їх усунення.

Законодавче запровадження та вдосконалення договірної регулювання відносин використання водних об'єктів. Об'єкт, предмет, сторони договору оренди водного об'єкта. Особливі умови договору. Права і обов'язки орендаря. Методика нарахування орендної плати. Обмеження у відносинах оренди водного об'єкта. Гарантування права загального водокористування.

Договір про умови ведення мисливського господарства в системі підстав надання в користування мисливських угідь: правова природа, сторони, об'єкт (предмет), строк дії, права та обов'язки сторін, порядок укладення. Договори на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах: особливості змісту, укладення і виконання.

Тема 8. Приватно-правові механізми відшкодування шкоди, заподіяної довкіллю та природним об'єктам в процесі природокористування.

Соціальні та матеріальні наслідки шкоди довкіллю та природним об'єктам. Специфіка визначення розміру шкоди природним об'єктам.

Типові порушення, пов'язані з заподіянням шкоди природним об'єктам в процесі природокористування. Механізми їх попередження, виявлення та усунення.

Цивільно-правові підстави відшкодування шкоди, заподіяної природним об'єктам. Протиправна поведінка користувачів, наявність шкоди, причинний зв'язок, вина. Особливості встановлення та визначення розміру шкоди. Механізм відшкодування шкоди, заподіяної довкіллю, способи відшкодування. Застосування такс і методик при визначенні розміру шкоди, заподіяної об'єктам природи.